

Aan burgemeester en wethouders

Zaaknummer	623026	Portefeuillehouder(s)	Cathelijne Bouwkamp
Programmamanager	Roland Heijnen		
Ambtenaar	Bart Lagerberg Wim Rooding	Vertrouwelijk	Nee
Telefoonnummer	026-3773391 026-3773477	Datum in college	21 december 2021
		Datum fataal	Nee

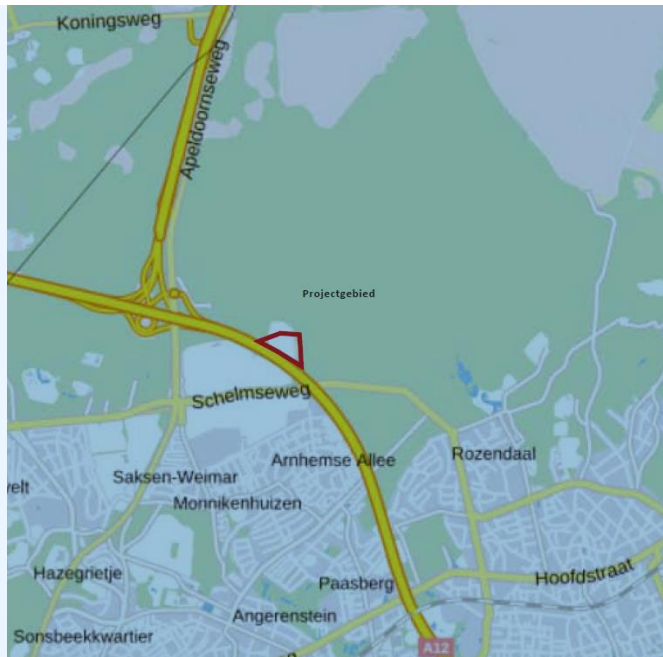
Onderwerp: Islamitische (natuur)begraafplaats

Voorstel

1. In te stemmen met de 'Visie en inpassing Islamitische begraafplaats'.
2. De raad hierover te informeren door middel van bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Inleiding

De initiatiefnemers Stichting Islamitisch Begraven Nederland (IBN) en Iman Stratenus hebben het plan om een Islamitische (natuur)begraafplaats te realiseren ten noorden van Arnhem (locatie Kadastraal Arnhem sectie B 00721). Dit perceel ligt ter hoogte van de splitsing van de A12 naar de A50 en ten zuidoosten van het Postillion hotel, nabij knooppunt Waterberg. De initiatiefnemers hebben een koopovereenkomst gesloten met de verkoper om op deze 7 hectare de begraafplaats aan te leggen en deze te exploiteren.

Locatie gewenste Islamitische (natuur)begraafplaats

Er is (landelijk) een grote behoefte aan islamitisch begraven omdat weinig Islamitische begraafplaatsen beschikbaar zijn. Deze toekomstige Islamitische begraafplaats voorziet dus in een belangrijke behoefte. Er is in juli 2020 in de gemeenteraad een motie aangenomen waarin wordt opgeroepen om eeuwigdurende grafrust op Moscowa mogelijk te maken (zie verder onder argument 1.1). De plannen voor de Islamitische (natuur)begraafplaats maken eeuwige grafrust mogelijk, alleen niet op de gemeentelijke begraafplaats Moscowa.

In opdracht van de initiatiefnemers is door Idverde Advies het document 'Visie en inpassing Islamitische begraafplaats Arnhem' opgesteld. Hierin is het plan voor de natuurbegraafplaats landschappelijk uitgewerkt. Het doel is om het terrein vanaf de opening natuurlijk in te richten en om de begraafplaats in de loop van de jaren in gedeeltes terug te geven aan de natuur. Er wordt hiermee een begraafplaats met eeuwige grafrust gerealiseerd en daarnaast wordt bijgedragen aan de natuurontwikkeling, biodiversiteit en het klimaat.

De beoogde locatie voor de Islamitische (natuur)begraafplaats is bestemd als 'agrarisch met landschappelijke waarden'. Een begraafplaats past niet binnen deze bestemming. Er zal dus een nieuw bestemmingsplan moeten worden opgesteld om de begraafplaats mogelijk te maken.

Beoogd effect

Het uitwerken van de plannen voor een Islamitische (natuur)begraafplaats om hiermee de mogelijkheid te bieden voor eeuwige grafrust volgens de Islamitische richtlijnen.

Argumenten

1.1 *Er is veel behoefte aan een Islamitische begraafplaats in Arnhem.*

Er is (landelijk) een grote behoefte aan islamitisch begraven omdat weinig Islamitische begraafplaatsen beschikbaar zijn. Veel moslims worden (noodgedwongen) begraven in het land van herkomst (vaak van ouders of grootouders) terwijl er behoefte is om in Nederland te worden begraven. Dit is het land waar ze zijn geboren en als er in Nederland kan worden begraven kunnen nabestaanden makkelijker het graf bezoeken.

Islamitisch begraven onderscheidt zich van anders begraven doordat er sprake moet zijn van eeuwigdurende grafrust en herkenbare, gemarkeerde graven. De voorgestelde (natuur)-begraafplaats lijkt in hoofdlijnen op het principe van de twee reeds eerder gerealiseerde natuurbegraafplaatsen Heidepol en Koningsakker in het buitengebied. De gronden van de begraafplaats gaan op termijn gefaseerd terug naar de natuur.

Aansluiting bij de twee bestaande (natuur)begraafplaatsen is onderzocht, maar behoort niet tot de reële mogelijkheden. Heidepol en Koningsakker sluiten wel aan bij de eeuwigdurende grafrust, maar kennen geen herkenbare, gemarkeerde graven.

De begraafplaats wordt gefaseerd in gebruik genomen en biedt in totaal ruimte aan zo'n 16.000 overledenen. Hiermee is er een oplossing voor een belangrijk maatschappelijk vraagstuk voor vele jaren en wordt ook voldaan aan de wens voor betaalbaarheid van de graven vanuit de moslingemeenschap.

In juli 2020 heeft de raad de motie 'Begraven met grafrecht voor onbepaalde tijd' (zie: [iBabs Online](https://ris2.ibabs.eu/Reports/ViewListEntry/Arnhem/09c73d5d-a7ce-404a-a48b-61006cc41c72)) aangenomen. Het doel van deze motie was om te onderzoeken of op Moscowa graven voor onbepaalde tijd uitgegeven kunnen worden. Dat is op dit moment lastig vanwege bestaande privaatrechtelijke afspraken en de beschikbare ruimte op de gemeentelijke begraafplaats Moscowa (zie ook raadsbrief: <https://ris2.ibabs.eu/Reports/ViewListEntry/Arnhem/09c73d5d-a7ce-404a-a48b-61006cc41c72>).

Het bovenliggende doel van de motie was om begraven volgens de islamitische richtlijnen in Arnhem mogelijk te maken. Door mee te werken aan dit initiatief ontstaat er een begraafplaats waar dit mogelijk is. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan een groeiende behoefte binnen de Arnhemse Islamitische gemeenschap.

1.2 *Een natuurlijke Islamitische begraafplaats vergroot de ecologische en natuurwaarden van het perceel.*

De huidige akker ligt ingesloten tussen bospercelen en de A12. De akker is omrand door een hek en is niet toegankelijk. Op de akker ligt een langgerekte houtwal. De akker ligt in glooiend gebied en door de openheid is het aflopende reliëf duidelijk beleefbaar.

Met de ontwikkeling van de islamitische (natuur)begraafplaats wordt de akker weggehaald, worden de natuurwaarden versterkt en worden harde bosranden verzacht door de toevoeging van bosstruweel en heide. Door de positionering van de velden en het tijdelijke paviljoen worden de zichtlijnen over het aflopende terrein benut. In de tijd zullen de open grafvelden zich

langzaam omvormen naar bos. Door het beheer zal de heideontwikkeling en de waardevolle zichtlijn over de aflopende glooiing een open karakter blijven behouden en zich als een open ruimte vormen in het bos. Deze afwisseling maakt dat de landschappelijke waarden beleefbaar blijven.

Door de initiatiefnemers zijn vooruitlopend op deze ontwikkeling al een tweetal onderzoeken uitgevoerd. Het betreft een "Quickscan Ecologie" en een "Natuurtoets met Aerius berekening". Uit beide onderzoeken blijkt dat er voor deze ontwikkeling geen negatieve effecten te verwachten zijn op de beschermde soorten en gebieden.

Het perceel is nu nog een akker waarop mais wordt verbouwd. Uit de effectbeoordeling uit de Natuurtoets blijkt dat negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. De functiewijziging van het plangebied heeft een positief gevolg voor de depositie van stikstof en ammoniak in de omgeving.

Gezien de ligging van het perceel is de provincie betrokken bij de beoordeling van het initiatief. Het perceel behoort tot de Groene Ontwikkelingszone zoals opgenomen in de Omgevingsverordening Gelderland. De provincie is van mening dat het gepresenteerde inrichtingsplan kan zorgen voor een substantiële versterking van de kernkwaliteiten van de Groene Ontwikkelingszone. Voor de borging van inrichting en beheer is het nog wel van belang dat het voorlopige inrichtingsplan wordt uitgewerkt in een meer gedetailleerd inrichtings- en beheerplan voor de begraafplaats. De uitvoering van dit inrichtings- en beheerplan kan vervolgens in het bestemmingsplan worden geborgd door middel van een voorwaardelijke verplichting. Op die wijze wordt verzekerd dat het plan leidt tot een substantiële versterking van de kernkwaliteiten van de Groene Ontwikkelingszone.

1.3 Parkeren wordt buiten de locatie opgelost.

De initiatiefnemers hebben een concept overeenkomst met het Postillion hotel om daar te parkeren. Er zijn hier voldoende parkeerplaatsen beschikbaar om ook in deze vraag te voorzien. Dat betekent dat er geen parkeerplaatsen in het groen worden aangelegd.

Vanaf de parkeerplaats van het hotel zullen mensen lopend de begraafplaats kunnen bereiken. Voor mensen die niet goed ter been zijn, worden (waarschijnlijk) golfkarretjes ingezet.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *Het college heeft eerder besloten dat er in het Arnhemse buitengebied geen behoefte meer is aan een (natuur)begraafplaats*

Op 13 december 2016 heeft het college ingestemd met de realisatie van een natuurbegraafplaats op de locatie Koningsoord. Het tweede beslispunt was dat na de realisatie van deze natuurbegraafplaats en de (toen aangekondigde) uitbreiding van natuurbegraafplaats Heidepol in het noordelijk deel van de stad geen ruimte meer zal worden geboden aan nieuwe initiatieven voor natuurbegraven. De belangrijkste argumenten hiervoor waren:

- het grote aanbod van wijze van begraven waardoor er voldoende differentiatie is in het funerair aanbod.
- het mogelijk tekort aan agrarische grond vanwege de wens voor meer extensieve en natuurlijke landbouw.

Er is in Arnhem nog geen mogelijkheid voor moslims om volgens hun geloofsovertuiging te worden begraven. Dit vraagt een nieuwe vorm van begraven. Daar was ten tijde van het besluit in 2016 nog geen aandacht voor. Door mee te werken aan dit initiatief wordt het funeraire aanbod nog verder verbreed en wordt er tegemoet gekomen aan een belangrijke behoefte welke wordt ondersteund door de gemeenteraad.

Het mogelijke tekort aan agrarische grond wordt, door mee te werken aan dit initiatief, vergroot. Gezien de afgelegen ligging van dit perceel zou het lastig zijn om dit te koppelen aan andere agrarische gronden. Vanwege het maatschappelijk belang van de Islamitische (natuur)begraafplaats wordt de keuze gemaakt de agrarische functie hier te laten vervallen.

1.2 *Plannen moeten nog verder worden uitgewerkt*

Er zijn nog diverse zaken die moeten worden uitgewerkt. Dit zal de aankomende maanden worden opgepakt. Er wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid. Dit zal in nauw overleg met de provincie worden opgepakt. Bij de uitwerking zal aandacht moeten zijn voor:

- de instandhouding en verdere ontwikkeling van de natuur (bos, bosranden, heide en poelen) borgen door een nog op te stellen inrichtings- en beheerplan.
- Uitwerken van de bereikbaarheid van de begraafplaats en het parkeren.

Financiën

Het is een particulier initiatief. Alle kosten komen voor rekening van de initiatiefnemers. De gemeente zal met de initiatiefnemers een anterieure overeenkomst afsluiten ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure om compensatie van de gemeentelijke kosten te verzekeren.

Uitvoering

Na akkoord op het voorstel zullen de initiatiefnemers de plannen voor de begraafplaats verder uitwerken. Dit zal gebeuren in overleg met de gemeente en de provincie. Om de begraafplaats juridisch mogelijk te maken is vervolgens een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk.

Communicatie

De initiatiefnemers hebben contact gehad met de instellingen die zijn gelegen rondom het beoogde perceel zoals het Postillion Hotel en de Rosendaelsche Golfclub. Zij zullen deze instellingen in het verdere proces blijven betrekken.

Bijlagen

Stukken voor college

- Concept Raadsbrief Plannen voor een islamitische (natuur)begraafplaats
- Visie Islamitische begraafplaats

Stukken voor gemeenteraad

- Raadsbrief Plannen voor een islamitische (natuur)begraafplaats
- Visie Islamitische begraafplaats